

Самарқанд сайқали рӯи замин аст

Назар кардан ғу бар сди
Самарқанд,
Биҳишти рӯ ба рӯи ғибагар
шуд.
Регистон, Моҳизинда пешан
онад,
Ба гаштам Оби Раҳмат оби зар
шуд.

Дар кӯчаҳои сайқали рӯи замин—Самарқанди бостон гашту гузор дарам. Қадам то қадам бунёдкорӣ, дигаргунҳои бузург ба чашм мерасанд. Аз наъунунуи дарахти истиклол, рӯзгори осуда дар дилу шури мардуми меҳнатӣ кайфияти ҳоссааст. Онҳо аз наъмати саодат баҳраманданд, ҳуррият бо онҳо, озодии воқеӣ бо онҳо.

Воқеан таи чанд соли охир рӯзгори сиёсӣ ва иқтисодӣ ва маънавияти мардуми вилоят хеле дигаргун гашт. Аксарият илми иқтисоди бозаргониро амик биёмухт. Истиклол уфуқи назари мардумро вусъат бахшид. Ҳаёти меҳнатпарастӣ дар дили одамон реша давонд, онҳо идорк намуданд, ки хоки Ватан аз тахти Сулаймон бехтар аст, он ҷо ки хуни ноф рехт, азияту ҳуҷаста аст. Подшоҳи чунин дилбастагист, ки намои дехоту гузарҳо, хисорҳо, дар маҷмӯ Самарқанд, ба манзараҳои биҳишти афсонавӣ монанд мешавад.

Самарқандиён аз азал мардуми рӯҳбаланду сарбаланданд, гуфтору рафторашон як аст, яъне ки лафзҳои олам. Мардуми ин сарзамин ба ҳокро зар намуданд, аз ҳар қадам гул бирунанд ва ба идора додани анъаноти хубу неки аҷдод қодиранд. Ин маъниро ҳар касе, ки имрӯз бо бунёдкорӣ рӯи осудаи умедҳои онҳо ошност, неқ пай мебарад. Зеро ниёкҳои онҳо соҳибқиронро соҳибқирон, авлиёву анбиё буданд. Арвоҳи онҳо ба самарқандиён имрӯз мадад мекунад.

Дидам, ки ҳокҷову мақбараҳо ва қадимӣ бузургони ин сарзамин рӯ ба ободӣ мениханд. Дар назди ҳайкали соҳибқирон Амир Темур ва Мир Алишер Навоӣ сари таъмин фуруд овардам. Дар ҳокҷо ҳазрати Хоҷа Аҳори Вайл тиловати кӯрӯн кардам. Мадориси олиия Регистон—Улугбек, Тиллоқорӣ, Шердор, Биҳишоним, Моҳизинда ва мақбараи Амир Темур ба ҳусни шаҳр ҳусн зам намуданд. Оромгоҳи рамзии Шайх Абу Мансур Мотуридӣ ба зияратгоҳ табдил ёфтааст.

Манзилгоҳи Хоҷа Исмоил ал-Бухорӣ дар деҳаи Хартанг, ки Қазъаи Сонӣ меомандаш низ зияратгоҳи ҳоси ом аст. Чунин зияратгоҳҳои заминӣ Самарқанд боз ҳам азизу шукӯҳмандтар сохтанд.

Бино ба иқрои одамон солҳои охир ба бузургдошти азизу авлиё, аллоҳоямон эътибори махсус дода мешавад. Барои ман ин ҳолат хеле пазирумист. Зеро ҳалке, ки аз азал дӯстдори аҳли маърифат аст ва ба қадри шури олим, муҳандису меъмор, оҳангсозу мусаввир ва рӯшанфикраш мерасад, ҳаргиз рӯи қавми намебинад. Имрӯз дар Самарқанд муносибати мардум ба инсонҳои бузург барҷаста сазовори таъмин аст. Аз ҷумла бо қарори ҳукумати вилоят фароҳи мутантан чашмири 130-солагии зодрӯзи шоири достонсаро Фозил Йўлдош, 90-солагии солгарди академик Вохид Абдулло, 70-солагии профессор Саъдулло Мирзоев рамзи эҳтиром аст ба фарзандони номдори ин сарзамин. Дар Ургут ба хотири намоёндогони тариқати Нақшбандия—Хоҷа Валиҷон ва Қутбиддин Эшон аҷудани бонувузи илмӣ-амали баргузор гардид.

Дар маъзи Чорчирои Ургут бо кўмаки ҳокимияти ноҳия ва мадади халқ мақбара бунёд ёфт, қабристон обод шуд. Аҳли Самарқанд чунин ташаббусҳои хайру неқӣ ҳокимиятро дастгирӣ мекунад.

Самарқанд ба туйфайли Истиклол имрӯз ба маъвои озоду обод табдил меёбад, ки ниёгон дар орзуш буданд. Озмонӣ ҳармоҳае, ки ҳокимияти вилоят пай ободии шаҳр дехот ташкил додааст, ин ҳаракатро таъкият мебахшад. Имрӯзҳо дар ҳамаи гушаи қанори вилоят мардум дар остонаи худро ба тартиб меандозанд, ба ҳусни маҳалла меафзоянд, ҷойҳои ва биноҳои маданиву маишӣ месозанд. Дар ҳамаи қорҳои неқ аз як гиребон сар баровардани мардум дилхоро ба вачд меоварад.

Ин ҳама амалҳои хайро ҳудӣ мардум бо кўмаку дастгирӣ тақдирон ба субут мерасонанд. Дастӣ инсон гул аст. Бо саъю ҳаракат ва меҳнати одамон симои шаҳри бостонӣ ҳаракат мебардад. Кўчаҳо фароҳи озода, истгоҳҳо бино ба лоиҳаҳои меъморӣ қад афростаанд. Биноҳои серошӯна импорат дидаанд, бозорҳои серғамбаз, растаҳои ороства манзараҳои афсонавӣ ба ёд меоваранд. Гузаштаву имрӯз ба ҳам гўе пайванди ноғуастаиёни ёфтаанд. Аҷибаш он, ки ба мақсади қўмақрасонӣ ба бунёдкорӣ ва ободони дар шаҳри Самарқанд даҳаҳо ташкил ёфтаанд.

Роҳбарони идораҳо масъулони даҳаҳоиён, ваъзи даҳаҳо таърият назорат мебаранд ва ҳисобот медиҳанд. Одамон акун муаммоҳои зиндагӣ байни худ ҳал мекунад, соҳибқиронӣ, ҳамаи ҳокими ҳудӣ мардум гуфтаанд, ки қадими ҳокими нақ неқ омад. Вале, ҳудӣ ба қўлли ҳаракати хайр баракат медиҳад.

Биҳишти рӯ ба рӯи ғибагар
шуд.
Регистон, Моҳизинда пешан
онад,
Ба гаштам Оби Раҳмат оби зар
шуд.
Дар ин Дорҷуфтунуи шоир
будам,
Намудам боз девони Навоӣ.
Барои «Хамсаи нав» оғарида,
Муқаддас ғоси тўқи ошноӣ.
Шоир мусаввир ба ҳам аз бисёр ҷиҳат монанданд: аке бо суҳан манзара оғарида, ҳолату қис-

мати инсонро пешӣ назар оварад, дигаре бо кўмаки рангҳо ин амал ба ҷо меоварад. Аз ин дидгоҳ ҳоҳ агар дар ашӯри шоирони бузург ба тасвирҳои бузург рӯ ба рӯ шавем, дар оғаридаҳои мусаввирони номӣ таҳайюлотӣ шоиронаро эҳсос менамоем. Санъати баланд осори ҳардуро ба кўи ҷовидон мекашад. Сипос ҳудӣро, ки дар Ўзбекистон соҳибқирондон кам нестанд. Ҳодими шоистаи санъати Ўзбекистон, мусаввир Э.Муҳаммадиев ва профессори санъатшинос Н.Султоновҳо аз зумраи чунин инсонҳонд. Таблӯи бузургӣ ашӯро дар фойеи ба номӣ Алишер Навоӣ Донишгоҳи давлатии Самарқанд, ки «Бўстони маърифат» номгузори шудааст, аз назар гузаронидам. Ин нақши деворӣ 192 метри мураббаъ ҳаҷм дорад. Метавон онро достоне номид, ки аз дирузу имрӯз ва фардои халқамон ҳикоя мекунад. Нақш бастан ба девори арку саройҳо дар Шарқ соҳибқирон дорад. Ин гуфтору нақшҳои аз деворҳои Афросиёнашро ёфташуда таъкият мебахшад. Имрӯз дар мамлакатамон биноҳои бузург сохта мешавад, нақшҳои мусаввирони мо дар он биноҳо ба назар мерасанд, ки рӯи ҷилои давр доранд.

Таблӯи «Бўстони маърифат» аз панҷ қисм иборат аст. Қисмати «Садое аз мўзӣ» таъриҳи халқи Ўзбекро аз даври қадим то замони теуриён дар бар мегирад. Аз маркази асар симои Беҳруни мутафаккир ба чашм мерасад, ки ба тасвири кураи замин андешаманд менигарад. Сипос ҳудӣро, ки чун Исмоил Каримов ба сари давлатамон омаданд, дари ҳона-музейи ба номӣ Алишер Навоӣ ба рӯи мардум боз гардид. Ҳудӣ ёраш бод чунин инсонӣ хайроҳод.

Амали савобро ҳар рӯз кунед...
Имрӯз дар Самарқанд ба халли масъалаҳои иқтисодӣ пардохтаанд. Гуруҳи кории ҳокимияти вилоят дар маҳалҳо бевосита вазифаҳои худро мунан намудааст. Пасу пеш масъалаву муаммоҳои иқтисодӣ халлу фасл мебардад, ба мардум кўмаки амали мерасонанд. Аз ин рӯ гуфта метавонем дар дехот фасли бедорӣ оғоз ёфтааст. Анқариб дар ҳамаи деҳаҳо ва маҳалҳо нуктаҳои шиғорӣ, манзилҳои солимагондони, маҷмӯи вазирш сохта шудаанд. Клуби китобхона ва ҳаммомҳо дар ба рӯи мардум қўшудаанд. Аз бокҳои истироҳат, ҳосастан, садои баҷагон ба гўш мерасид. Хонаҳои маданӣ серодаманд. Сазовори таҳсин аст, ки ҳокимияти вилоят шанбеи охир ҳар моҳро «Рӯзи мактаб» эълон намудааст. Ба шарофати «Рӯзи мактаб» базаи моддӣ-техникии таълимгоҳҳо мустаҳкам мебардад, қонун «Дар бораи таълим» ва «Дастури миллии омодаосии қадроҳ» иҷро мешавад. Таълими халқ, ки дар назди ҳокимияти вилоят амал мекунад, дар ҳамаи қорҳои саҳми муносиб меғузорад. Шўро аз мўйсафедон, омўзгорон ва тарбиятгарони соҳибқиронӣ таркиб ёфтааст. Онҳо ба халли муаммои мактабҳо кўмак мерасонанд. Дар мактабҳои ноҳияҳои Тўйлоқ, Пахтачи, Қўшароб ва Нуробод чанд бору мулоқоти рӯ ба рӯ ташкил додаанд, ки натиҷаи матлуб бахшидааст. Натиҷаи меҳнати бисёр омўзгорони хуб ва шоғирдон рӯи об баромад. Ба соли хониши наво омада сохтани мактабҳо, дар назди ҳар мактаб ҳоҷаҳои ёрирасон ташкил додан, ба ҳисобрасиҳои худӣ соҳиб будани ҳар мактаб гарави пешравии соҳаи маориф аст. Ҳамаи инҳоро шўрои вақилон ба роҳ меоманд. Мактабҳои соҳаи сарватмандони ургутро дида болидам. Ба таърифи коллеҷҳои дар вилоят бо ташаббуси Президентамон бунёдгардида суҳан қамӣ мекунад. Муқдате оғанди дурахшони Ўзбекистон, авлоди донув тавонони он пешӣ назарам омад. Дар Самарқанд ба муносибати «Соли гириомидошти қўҳансолон» хеле таъбирҳо ба субут мерасанд. Аксари қавонин идорк намудаанд, ки ҳурмати пирон қори ҳамешагист. Мо ўқдадор ҳастем, ки ба қадри меҳнат ва панду насихати пирони зиндадил бирасем.

Дар Самарқанд воқирӣ бо пирон, ташкили мизи муқддас ба ҳукми ағнаи даромадааст. Ҳамқори ба пирони муқтоҳ ва якҷа, ҳифзи иқтисодии онҳо ҳамеша дар мадди назар аст. Пас аз ҳар воқирӣ бо пирон дар «Богӣ эҷодкорон» ба онҳо ғизои моддӣ ва маънавий дода мешавад. Чунин мулоқоти дилқаш дар дехот низ сурат мегирад. Қой-хонаҳои обод дар ба рӯи мўйсафедон боз намудаанд. Чун мавридаш омад бояд як ҷизро биғўям: дар сафари аввалаам муҷассамҳои Алишер Навоӣ ба офтоббаро—сўи Донишгоҳ менигаришт. Дар ин сафар дидам, ки ҳайкал пушт ба Донишгоҳ гардонида ба сўи гуруҳ менигарад. Хайратам афзуд. Ҳеҷбони Донишгоҳро роҳи автомобил бундӣ гузаштааст. Аз ин ҳол аҳли Самарқанд норозӣ будаанд. Ҳеҷбонӣ ҳайкал ба ҳоли аввал гардад, таъби дили мардум буд. Ба ҳокими нақ расондам, ки бояд ҳамаи ҳокими соҳиб ислор қарда шавад. Ҳокими нақ пешинҳоро ҳуш парзурфанд. Ишооллоҳ, ҳоҳиши халқ амали мебардад.

Гуфтаам, ки самарқандиён халқи меҳнатиянд. Ин маъниро меҳнати онҳо дар саҳроҳо ва иштиғӣ аз сўх то шом ризку насибофаринашон исбот менамояд. Одамон чунин меҳмосонанд, ки ризку рўзонашон дар замин аст. Аз ин рӯ арақи қабин ба замин мерезанд ва донҳои арақашон дар намуди зироат аз замин сар боло мекунад. Ҳосили аввал—аз рӯи пилларасонӣ нақшаи шартномавӣ барзиёд иҷро шуд. Ба хирмани Ватан беш аз ду ҳазор тонна ашён хом саноятӣ рехта шуд. Сарақи ғаллазор низ исмол баёзон шуд. Ба ҳиммати пудратчиён, ки аз ҳар гектар майдон 70 сентнери дон қамъоварӣ намудаанд аҳсан меҳонд.

Дар пахтазор амалиёт мувофиқи нақша аст. Муҳимаш он, ки деҳқонон аз саҳро безор нестанд. Субҳи шом аз пай ризку рўзиянд.

Рўҳбаландӣ ва боварии мардуми Самарқанд ба фардо марш намуд. Аз ҳоки Ватан як каф ба рӯи даст гирифта тақдир ба чашм молидам, маскани муқаддасро таваф қардам:

Ватан—ин қабри бобою
падарҳоям,
Ватан—қадри ҳама қонқ
қизларҳоям.
Навоҳад қўшае зеботар аз он,
Ватан дар ҳар қорҳои даҳр бо
ност.

Барот БОЙҚОБИЛОВ,
Шоир мардумии Ўзбекистон,
лауреати Муқофоти давлатии
Ўзбекистон ба номи Алишер Навоӣ.

Давлати азими Турки Бузург низ, ки аз қаблаҳои муҳими ва кўи обод буд, аз маҷрои болооби Энасои то соҳилҳои дарёи Ому аз паҳноҳои беҳудуди Манҷурия то фароҳноҳи Босфорӣ Киммерий дар сари Роҳи бузургӣ Абрезим қарор дошт. Ва ба давлатҳои бузургӣ чун Чин, Ирон ва Византия муносибатҳои сиёсӣ ва иқтисодиро ба роҳ меоманд, роҳҳои савдои мамлакатҳоро, ки аз Шарқи Дур то Баҳри Миёназамин тўл қашида буданд, тахти назорат гирифта буд.

Тоблӯе, ки чил метр дарозӣ дорад, ба девори Донишқаддаи давлатии забонҳои хоричӣ насб гардидааст. Донишқаддаи маърузи меваи истиклол аст, ки дар рӯи Гўри Амир, шафати майдони Регистони таъриҳӣ маъвзе гузидаст. Тоблӯи манзараҳои «Роҳи бузургӣ Абрезим» ном дорад ва аз номаш пайдоист, ки ба мавзӯи таъриҳӣ бахшида шудааст. Муаллифи он Аслиддин Исоев ва Ҳушбаҳт Саломидиновҳонд. Чашм аз нақшҳои ин достони муҷассам намеканд ва солҳои до-нишқӣ дар гўшаҳои дуру наздики ҳаёлам аз нақш зинда мешунавд. Ин бино замоне бинои факултети филологияи Донишқаддаи давлатӣ буд, ки хеле тағйир ёфтааст. Ҳар ҳона бо таҷизоти замонавӣ муҷаҳҳаз аст: компютер, видеотехника, диктофон,

вобаста ба забонҳои хоричӣ адабиёти илмиву баёда ва ҳожазо. Пайдоист, ки ректори Донишқадда Юсуф Абдуллоев хеле кўшидааст то даргоҳ ба маскани воқеии омўзиши забонҳои хоричӣ табдил ёбад. Насими истиклол дар ҳар қадам мевазад. Омўзиши толибилмонро дида, ҳоҳиши забонмўзӣ дар ман пайдо шуд. Беҳуда халқ «забон донӣ ҷаҳон донӣ» намегўяд. Ҷавонони забондон ва ҷаҳондон ба иқтидори мамлакат ҳоҳанд афзуд. Ҳудӣ ба фарзандони Президентамон бахту саодат диҳад.

Ҷавонӣ—баҳори умр: чашм рўшан, бозувон барҷаста, дил пурҷўш, қадмаҳо устувор, чинори қомат сарсабз, ҷисму қонат ташнаи илм. Банда соли 1958 шоғирди бахши дуҷуми Донишқаддаи Давлатии Самарқанд будам. Дар як аҷудани илмӣ пешинҳод қарда будам, ки дар ҳамаи Донишқадда ҳайкали Алишер Навоӣ гузашта шавад. Аксарият маро қонибдорӣ қардад. Ин орзуи ширин пас аз истиклол ба шарофати Президенти муҳтарам қомай амал пўшид. Дар ҳеҷбони Донишгоҳ ҳайкали Мир Алишер Навоӣ қад афростааст.

Дар айёми истиклол боз як орзуам по ба замин амал ниҳод. Дар Самарқанд музейи Алишер Навоӣ ташкил ёфт. Таъриҳи он чунин аст. Достони дуҷуми «Хамсаи нав» тахти унвони «Корвони пуршўх» рӯи ҷопро дид, солҳои дар Самарқанд (1465-1469) умр ба сар бурдаи Навоӣро дар бар мегирифт. Шодравон Шароф Рашидов маро ба ҳузури худ ҳонд ва ҳурсандишро чунин изҳор дошт: «Бигў ҳар чӣ меҳорӣ». Он вақт аз он кас ман на муқофот, на унвони фаҳрӣ, на ҳона ва на мошин талабидам. Шароф Рашидов чун ба ҳолу қонам намондад, гуфтам, ки дар Самарқанд ҳона-музейи Алишер Навоӣро ташкил диҳед, қифоя аст. Тақлифамро бо мамнунӣ таърирфурданд. Вале афсўс марги ноҳаҳангоми он кас имкон наодод, ки орзуам қабои амал дар бар қўнад.

Сипос ҳудӣро, ки чун Исмоил Каримов ба сари давлатамон омаданд, дари ҳона-музейи ба номӣ Алишер Навоӣ ба рӯи мардум боз гардид. Ҳудӣ ёраш бод чунин инсонӣ хайроҳод.

Амали савобро ҳар рӯз кунед...
Имрӯз дар Самарқанд ба халли масъалаҳои иқтисодӣ пардохтаанд. Гуруҳи кории ҳокимияти вилоят дар маҳалҳо бевосита вазифаҳои худро мунан намудааст. Пасу пеш масъалаву муаммоҳои иқтисодӣ халлу фасл мебардад, ба мардум кўмаки амали мерасонанд. Аз ин рӯ гуфта метавонем дар дехот фасли бедорӣ оғоз ёфтааст. Анқариб дар ҳамаи деҳаҳо ва маҳалҳо нуктаҳои шиғорӣ, манзилҳои солимагондони, маҷмӯи вазирш сохта шудаанд. Клуби китобхона ва ҳаммомҳо дар ба рӯи мардум қўшудаанд. Аз бокҳои истироҳат, ҳосастан, садои баҷагон ба гўш мерасид. Хонаҳои маданӣ серодаманд. Сазовори таҳсин аст, ки ҳокимияти вилоят шанбеи охир ҳар моҳро «Рӯзи мактаб» эълон намудааст. Ба шарофати «Рӯзи мактаб» базаи моддӣ-техникии таълимгоҳҳо мустаҳкам мебардад, қонун «Дар бораи таълим» ва «Дастури миллии омодаосии қадроҳ» иҷро мешавад. Таълими халқ, ки дар назди ҳокимияти вилоят амал мекунад, дар ҳамаи қорҳои саҳми муносиб меғузорад. Шўро аз мўйсафедон, омўзгорон ва тарбиятгарони соҳибқиронӣ таркиб ёфтааст. Онҳо ба халли муаммои мактабҳо кўмак мерасонанд. Дар мактабҳои ноҳияҳои Тўйлоқ, Пахтачи, Қўшароб ва Нуробод чанд бору мулоқоти рӯ ба рӯ ташкил додаанд, ки натиҷаи матлуб бахшидааст. Натиҷаи меҳнати бисёр омўзгорони хуб ва шоғирдон рӯи об баромад. Ба соли хониши наво омада сохтани мактабҳо, дар назди ҳар мактаб ҳоҷаҳои ёрирасон ташкил додан, ба ҳисобрасиҳои худӣ соҳиб будани ҳар мактаб гарави пешравии соҳаи маориф аст. Ҳамаи инҳоро шўрои вақилон ба роҳ меоманд. Мактабҳои соҳаи сарватмандони ургутро дида болидам. Ба таърифи коллеҷҳои дар вилоят бо ташаббуси Президентамон бунёдгардида суҳан қамӣ мекунад. Муқдате оғанди дурахшони Ўзбекистон, авлоди донув тавонони он пешӣ назарам омад. Дар Самарқанд ба муносибати «Соли гириомидошти қўҳансолон» хеле таъбирҳо ба субут мерасанд. Аксари қавонин идорк намудаанд, ки ҳурмати пирон қори ҳамешагист. Мо ўқдадор ҳастем, ки ба қадри меҳнат ва панду насихати пирони зиндадил бирасем.

Дар Самарқанд воқирӣ бо пирон, ташкили мизи муқддас ба ҳукми ағнаи даромадааст. Ҳамқори ба пирони муқтоҳ ва якҷа, ҳифзи иқтисодии онҳо ҳамеша дар мадди назар аст. Пас аз ҳар воқирӣ бо пирон дар «Богӣ эҷодкорон» ба онҳо ғизои моддӣ ва маънавий дода мешавад. Чунин мулоқоти дилқаш дар дехот низ сурат мегирад. Қой-хонаҳои обод дар ба рӯи мўйсафедон боз намудаанд. Чун мавридаш омад бояд як ҷизро биғўям: дар сафари аввалаам муҷассамҳои Алишер Навоӣ ба офтоббаро—сўи Донишгоҳ менигаришт. Дар ин сафар дидам, ки ҳайкал пушт ба Донишгоҳ гардонида ба сўи гуруҳ менигарад. Хайратам афзуд. Ҳеҷбони Донишгоҳро роҳи автомобил бундӣ гузаштааст. Аз ин ҳол аҳли Самарқанд норозӣ будаанд. Ҳеҷбонӣ ҳайкал ба ҳоли аввал гардад, таъби дили мардум буд. Ба ҳокими нақ расондам, ки бояд ҳамаи ҳокими соҳиб ислор қарда шавад. Ҳокими нақ пешинҳоро ҳуш парзурфанд. Ишооллоҳ, ҳоҳиши халқ амали мебардад.

Гуфтаам, ки самарқандиён халқи меҳнатиянд. Ин маъниро меҳнати онҳо дар саҳроҳо ва иштиғӣ аз сўх то шом ризку насибофаринашон исбот менамояд. Одамон чунин меҳмосонанд, ки ризку рўзонашон дар замин аст. Аз ин рӯ арақи қабин ба замин мерезанд ва донҳои арақашон дар намуди зироат аз замин сар боло мекунад. Ҳосили аввал—аз рӯи пилларасонӣ нақшаи шартномавӣ барзиёд иҷро шуд. Ба хирмани Ватан беш аз ду ҳазор тонна ашён хом саноятӣ рехта шуд. Сарақи ғаллазор низ исмол баёзон шуд. Ба ҳиммати пудратчиён, ки аз ҳар гектар майдон 70 сентнери дон қамъоварӣ намудаанд аҳсан меҳонд.

Дар пахтазор амалиёт мувофиқи нақша аст. Муҳимаш он, ки деҳқонон аз саҳро безор нестанд. Субҳи шом аз пай ризку рўзиянд.

Рўҳбаландӣ ва боварии мардуми Самарқанд ба фардо марш намуд. Аз ҳоки Ватан як каф ба рӯи даст гирифта тақдир ба чашм молидам, маскани муқаддасро таваф қардам:

Ватан—ин қабри бобою
падарҳоям,
Ватан—қадри ҳама қонқ
қизларҳоям.
Навоҳад қўшае зеботар аз он,
Ватан дар ҳар қорҳои даҳр бо
ност.

Барот БОЙҚОБИЛОВ,
Шоир мардумии Ўзбекистон,
лауреати Муқофоти давлатии
Ўзбекистон ба номи Алишер Навоӣ.

Ба ҷои табрик

Асрори ҷавондилӣ

Асрори дарозумрӣ дар чист? Духтурон, олимон ва дигар шахсоне, ки ба ин ҷода сару қордор ҳастанд, дар ин бобат сабабҳои муҳталифӣ ваҷҳиш намоидаанд. Аҳён-аҳён дар гуфтаву таҳминҳои онҳо ваҷҳиш ба маънои ба дарозумрӣ вобаста будани ҳазлу мутоибаи шундаи мешаваду меғўянд: «Хандед, умратон дароз мешавад». Вале аз ҷиҳати илмӣ ин нукта исботи худро то ҳол пайдо накардааст.

Ба олимон, тадқиқотгарон маслиҳат медедам, ки барои аниқ тасаввур қардани асрори дарозумрӣ ба Тошқанди азим ба идораи «Овози тоҷик», ба назди Тоҳирақа Олимбоев таърифи оваранд, нуран ало нур мебардид. Чунки 20 август он кас чашм доранду ҳафтодсолагии зодрӯзи худро қайд мекунад. Боварӣ дорем, ки агар тадқиқотгарони соҳаи маъруза дар назди он кас ҳозир шаванд, фавран ба сини ҳафтод рафтани Тоҳирақаро рад мекунад. Чунки мўйҳои чун қатрон сиёҳ, ҷавондилуви серзавқии он кас, ҳарчанд бурзашон мошӯ биринҷи гардидааст, ба ин имконият намедиҳад. Дар тағи шаст будани Тоҳирақаро зикр мекунад филфавр баргаштаи мавравад ва аз ҳазли ноҷуя қардани мо гўе боҳабар мешавад.

Вале ҳоҳ бовар қунед, ҳоҳ не, Журналисти шоистаи Ҷумҳурияти Ўзбекистон Тоҳирақа Олимбоев сини ҳафтодро зада мондаанду ба назари бегонагон он як воқеаи ғайриоддӣ қардари муоина қардани қадду қомат, чеҳраи он кас падидор мебардад. Ростӣ гап, агар ҳоли ҳозир Тоҳирақаро шахси бегона муоина қунед, аз шаст сол зиёд намебардид. Ба идораи «Овози тоҷик» омаданаи ҷилу шаш сол сипарӣ шуданаи ҳар ҳафт меиндоранд.

Агар аз ҳудӣ Тоҳирақа дар ин ҳусус тавзеҳ пурсед, мудом гапро ба дигар тараф тоб дода меғўянд:

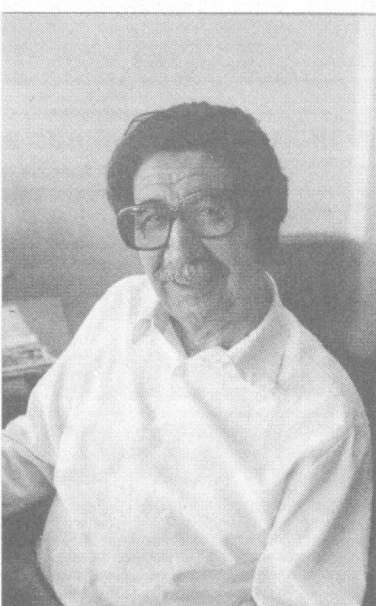
«Дўсти азизам, ана солҳо ҷӣ тавр тез гузашта мебартаанд. Гўе дирузақак буд, ки ба идора ба қор омада будам. Аз байн ҷилу шаш сол гузашта рафтааст, ки ба умри як қавонӣ баробар аст...»

Дигаронро намедонанд ман ба сини ҳафтод рафтани Тоҳирақа то ҳол боварӣ надорам ва ҳарчанд бурзашон мошӯ биринҷи гардидааст, аз шаст сол бештареро намедиҳам ҳарчанд дар ҳуҷҷат санаи таваллуд соли 1932 сабт шуда бошад ҳам. Ва боз ба олимону тадқиқотгарон маслиҳат медиҳам, ки Тоҳирақаро мавриди тадқиқ қарор диҳанд, омўзданд баъд ҳақи қаламро ба ҳам бинанд. Зеро баъзе қаламқашон аз ҳусуси мўйи сиёҳи чеҳраи қавонӣ, ҷавондилӣ Тоҳирақа ба гўшаҳои «Турфа олам» ва «Асрори дарозумрӣ» маводҳо ҷоп қарда, ҳақи қалами бисёре гирифтаанду ақои Тоҳир аз онҳо то ҳол домангир аст, ки ўро «фурўхта» ҳатто як шиша ва ё як қўржа пиво гирифта наоддаанд...

Онди ҳислати симои соҳибқашн боз чанди ҳушғўфорию лутғори самимӣ ҳастанд, ки онҳо ба ҳақиқати ҳол хеле наздиканду қасро ба ҳаёл қардан водор месозанд. Алал-ҳусус дар бораи қавончехрағиву ҷавондилӣ ва зарофатгўйҳои ин марди «қўҳансол» дар байни дўстону ёрон ва ҳамқорон бисёр ҳушғўфориҳо ҳастанд, ки баробари ба қалам додан адо намешаванд. Нақли он қасро дар бобати раҳӣ бахшидан аз ҳар гуна таҳминҳои «қаллоҳи» дар бораи зердастон, ошӣ андохтани қарҳиён ба ҳаҷдон шунидан мумкин нест. Аз ин рӯ, дар қадом давра суҳан дар бораи Тоҳирақа равад, дар он ҳатман ҳушғўлӣ ҳамаро фаро мебард.

Ва ҳушғўлӣ ва ҳушғўлӣ Тоҳирақа ягон қасро бевъзифор намеоманд ва ҳатман бо он қавон меҳна. Алал-ҳусуси ҳамаи қавон будани он қасро бо ифодаи ба худ ҳосе баён мекунад. Аз он ҷумла, дар яке аз нишастҳои дўстон ҷўфизии мардумӣ ва ширинидаи халқ Ҷўрабеи Мурод баъди салому алейк чашм ба ақои Тоҳир дўхта чунин суҳанонро ба забон гирифта буданд, ки ҳеч аз ёд намеравад: «Ин марди қўҳистониро солиёни дароз меҳиносоам дўстаи меҳорам. Аз бозе, ки ўро меҳиносам, мудом як зайл—бо қавончехрағиву ҷавондилӣ, ҳушғўфорию ҳалим меҳонам. Ҳамон чеҳраи хандон, ҳамон мўё абури сиёҳ, қавонии беғубор дар симои ў намоён аст. Гўмон мебарам, ки бародари қўҳистониро «консервироват» қарда бошанд». Ҳуд қазоват қунед, аз ин дида лутғу ҳушғўфорию болое мешавад?

Боз як ҳислати нодире дар Тоҳирақа таҷассум гардидааст, ки шояд онро ҳамқорон, ёронду дўстон пай мебаранд. Ин саъю қўшӣш дар бобати ниғоҳи дўштанӣ оромӣ, осоиш дўстиву ҳамқорист. Ва он вобаста ба рафтори «дурғўғӣ»-и он кас мебошад. Чуноне ки дар Қўрғони Қарим таъкид гардидааст, барои ошӣ қардани ноганон истифода бурдани дурғўғиҳо ба ҳисоб намебарвад. Дар омади гап бояд гуфт, ки Тоҳирақа баъзан ба ҳамаи мақсад «дурғўғӣ» ҳам мекунад. Ва он дар айёме рух медиҳад, ки байни ҳамқорон-қўраҳо ва рафиқон номуросие ба амал омада, гапашон гуҳрефтааст ва ё аз байнашон гурбаи сиёҳ гузаштааст. Дар ин гуна ҳолат, Тоҳирақа аз воситаи муҳими оштинқўи моҳирона истифода мебаранд. Яъне Тоҳирақа яке аз «гапашон гуҳреғай»-ро гўе тасодуфан дида менамоянд аз ҳусуси шахсе, ки ҳамгап нестанд, чунин меғўянд: «Фалонӣ аз он ки шуморо ранҷонадааст, хеле таассуф меғўрад. Вале қўрғате надорад бо шумо рӯ ба рӯ шуда, онро мар-

донавор ба қардан гирад. Аз рафтори ношоестаи худ хеле ҳиҷлат мекашад. «Ба шахси дувумии гапаш гуҳреғай»-и чунин суҳанонро бо обу ранги баъди тақдир ба тақдир меғўянд.

Рўзи дигар ин ҳамқорон, қўраҳо рӯ ба рӯ шаванд, гўе аз байнашон ҷизе нагузашта бошад, яқдигарро ба оғўш мебаранд ва бо ҳамаи боз як манбаи нооромӣ барҳам меғўрад. Инак, «дурғўғӣ» ҳам баъзан нафӣ қалон расонданаи дар мисоли рафтори Тоҳирақа ошқор мебардад...

Тоҳирақа Олимбоевро муштарии рўзнома бо тахаллуси «О.Тоҳир» бештар меҳиносанд. Чунки бисёр қаҳидаву маводҳояшон маҳз тахти ҳамаи имзо рӯи ҷопро мебаранд. Ба ғайр аз шарҳҳои бозӣҳои варзи

